

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра медсестринства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

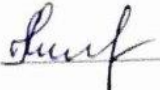
Спеціалізація: медсестринство

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Клінічне медсестринство в внутрішній медицині» для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Чугін Артур Олександрович старший викладач (Чугін А.О.)

Робоча програма затвердження на засіданні кафедри медсестринства
Протокол від 28 " 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри медсестринства (Габрель Р.Т.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
	Спеціальність (професійне спрямування): 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
		4-й	
	223 «Медсестринство»	Семестр	
Загальна кількість годин - 120		7-8-й	
	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання:		18 год.	
аудиторних – 3	бакалавр	Практичні	
самостійної роботи студента – 5		36 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання-120 год.; 54 год.-аудиторні заняття,66 год.-самостійна робота (40% до 60%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: Установлюється на основі ОПП підготовки бакалавра за фахом сестра медична відповідно до блоку її змістового модуля і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. На підставі кінцевої мети до кожного модуля або змістових модулів сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі містяться на початку програми й передують її змісту, конкретні цілі передують змісту відповідного змістового модуля. Знання, які студенти отримують з навчальної дисципліни, забезпечують професійно-практичну підготовку.

Завдання: навчити студентів загальних принципів

- контролювати лікувально-охоронний та санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ);

- знати основні причини, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми та синдроми різних захворювань внутрішніх органів;
- знати варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику;
- виявляти основні клінічні прояви ускладнень, що виникають при захворюваннях і тактику надання допомоги;
- знати значення додаткових (лабораторних, інструментальних тощо) методів обстеження;
- знати сучасні принципи та методи лікування відповідно до протоколів;
- проводити профілактику захворювань;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнта (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускульту);
- зіставляти клінічні прояви з результатами додаткових методів обстеження та виставляти попередній діагноз;
- надавати екстрену допомогу при невідкладних станах;
- асистувати лікареві під час виконання складних інструментальних обстежень та лікувальних процедур (при проведенні плевральної, абдомінальної, стернальної пункцій; при проведенні ендоскопічних, радіоізотопних, функціональних методів обстеження тощо);
- навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань; дотримуватися правил етики та деонтології у спілкуванні з пацієнтами;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації.
- Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

II. Фахові:

- Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та наказів МОЗ України, матеріалів ВООЗ.
- Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в медсестринській практиці.
- Здатність інтерпретувати теоретичні знання при вивченні дисциплін гуманітарної та соціально-економічної профілю, дисциплін природничо-наукового циклу в практичній діяльності.
- Здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння в результаті вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки для виконання сестринських втручань відповідно до клінічних протоколів та стандартів сестринської діяльності.

- Здатність усвідомлювати етичні елементи філософії сестринської справи, дотримуватись принципів сестринської етики та деонтології, викладених у клятві Флоренс Найтінгейл та Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.
- Здатність усвідомлювати важливість самоосвіти та самовиховання в житті та діяльності медичної сестри, безперервності процесів навчання та професійного удосконалення.
- Здатність дотримуватись мистецтва спілкування в медсестринстві та комунікативного зв'язку з пацієнтами.
- Здатність орієнтуватись у визначенні основних потреб людини згідно з рекомендаціями Європейського регіонального бюро ВООЗ для медичних сестер Європи.
- Здатність організовувати етапи сестринського процесу.
- Здатність застосовувати практичні знання та вміння для розв'язання завдань, пов'язаних з етапами сестринського процесу.
- Здатність оцінювати стан пацієнта з метою встановлення медсестринського діагнозу, планування сестринських втручань, їх реалізацію і корекцію.
- Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму та виконання заходів щодо профілактики внутрішньолікарняної інфекції.
- Здатність виконувати залежні сестринські втручання в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.
- Здатність виконувати незалежні, залежні та взаємозалежні сестринські втручання при наданні медичної допомоги за принципом сімейної та паліативно-хоспісної допомоги тяжкохворим.
- Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики захворювань та поліпшення здоров'я.
- Здатність проводити сестринську педагогіку з тяжкохворими та їх родичами з метою навчання їх самодогляду та профілактики потенційних проблем.
- Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки.
- Здатність забезпечувати належне зберігання та використання наркотичних та сильнодіючих лікарських засобів медичного призначення в умовах лікувально-профілактичних закладів.
- Здатність організовувати систему адміністративного діловодства та документування в умовах лікувально-профілактичних закладів згідно з нормативно-правовими актами України.
- Здатність проводити адаптаційні заходи для профілактики синдрому вигорання медичних сестер.
- Здатність оцінювати принципи здорового способу життя і дотримуватись основ санології в практичній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи

1. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи.

Конкретні цілі:

- знати основні особливості роботи медичної сестри-бакалавра кардіологічного відділення;
- знати основні причини, симптоми та синдроми захворювань серцево-судинної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) пацієнтів;
- вміти обґрунтовувати попередній діагноз;
- проводити диференціальну діагностику;
- оцінювати отримані результати обстеження;
- надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів;
- планувати профілактичні та лікувальні заходи при конкретних захворюваннях;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Тема 1. Основна симптоматологія захворювань серцево-судинної системи. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія

Скарги пацієнтів при патології серцево-судинної системи, зміни об'єктивних даних обстеження при захворюваннях серця та судин.

Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, сучасні методи лікування, профілактика.

Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез. Симптоматична гіпертензія. Клінічні прояви, стадії, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, ускладнення, профілактика. Роль бакалавра-медсестри в реабілітації пацієнтів.

Тема 2. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, інфаркт міокарда

Визначення ішемічної хвороби серця, етіологія, патогенез.

Стенокардія: визначення, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, принципи лікування під час нападу та в позанападному періоді.

Інфаркт міокарда: класифікація, клінічні прояви, ЕКГ-критерії діагностики, лабораторні та ферментативні критерії. Диференціальна діагностика. Перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів. Ускладнення: кардіогенний шок, серцева астма, набряк легень, тромбоемболії, аритмії, аневризма шлуночків, синдром Дреслера. Атипові форми інфаркту міокарда, диференціальна діагностика. Профілактика.

Тема 3. Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності

Порушення серцевого ритму. Причини. Поняття про синусову тахікардію, брадикардію, екстрасистолію, миготливу аритмію, порушення провідності серця. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування, профілактика.

Гостра серцева недостатність: поняття, причини, класифікація, клінічні симптоми, діагностичні критерії, методи лікування, невідкладна допомога.

Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами, профілактика.

Кредит 2. Ведення пацієнтів у патологією дихальної системи та системи травлення.

2. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи.

Конкретні цілі:

- знати основні принципи організації та методи лікувально-профілактичної допомоги пацієнтам пульмонологічного відділення;
- знати основні причини, розвиток, симптоми та синдроми захворювань органів дихання;
- проводити клінічне обстеження (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию) пацієнтів з патологією дихання;
- знати основні принципи лікування та профілактики захворювань дихальної системи;
- дотримуватись принципів медичної етики та деонтології;
- надавати невідкладну допомогу в разі нападу бронхіальної астми, легеневої кровотечі;
- проводити диспансерне спостереження, реабілітаційні заходи, профілактику при конкретних захворюваннях органів дихання;
- дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу на дослідження тощо.

Тема 4. Симптомокомплекс захворювань системи органів дихання. Бронхіальна астма. Пневмонія

Історія розвитку вчення про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Основні історичні етапи розвитку внутрішньої медицини в Україні. Внесок академіків М.П.Кончаловського, Г.Ф. Образцова, М.Д. Стражеска, М.М. Губергрица, Ф.Г. Яновського, В.Х. Василенка, Л.Т. Малої в розвиток вітчизняної внутрішньої медицини. Основи законодавства України з питань охорони здоров'я населення, формування здорового способу життя, боротьба зі шкідливими звичками.

Організація роботи медсестри відділень терапевтичного профілю як помічника лікаря.

Основні суб'єктивні ознаки захворювань органів дихання та об'єктивні прояви, що характеризують захворювання дихальної системи. Лабораторні та інструментальні методи обстеження при захворюваннях органів дихання, їх значення в діагностиці конкретних захворювань дихальної системи.

Властивості ендобронхіального епітелію. Фізіологічний дренаж бронхів. Вплив дефіциту альфа-антитрипсину на розвиток захворювань бронхів та бронхіальної астми. Етіологія, патогенез бронхіальної астми, роль алергенів у виникненні захворювання. Класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, сучасні погляди на лікування під час нападу і в позанападному періоді. Астматичний статус, невідкладна допомога, роль бакалавра — медичної сестри.

Визначення захворювання. Сучасна класифікація пневмоній. Етіологія, паталогоморфологічні зміни, клінічні симптоми, особливості перебігу позаликарняних пневмоній, можливі ускладнення. Основні діагностичні критерії, принципи лікування, особливості антибактеріальної терапії, профілактика.

3. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів системи травлення.

Кінцеві цілі:

- знати особливості роботи медичної сестри-бакалавра гастроентерологічного відділення;
- знати основні причини, симптоми та синдроми захворювань травної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию);
- вміти обґрунтувати попередній діагноз;
- проводити диференціальну діагностику;
- оцінювати результати обстежень;
- надавати невідкладну допомогу при виникненні критичних станів;
- планувати лікувальні та профілактичні заходи при конкретних захворюваннях системи травлення;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Тема 5. Основна симптоматологія захворювань органів системи травлення. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки

Основні суб'єктивні та об'єктивні (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) симптоми захворювань системи травлення. Етіологія, фактори агресії та захисту в патогенезі виразкової хвороби. Клінічні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування з урахуванням патогенезу захворювання відповідно до протоколів. Ускладнення виразкової хвороби: кровотеча, перфорація, пенітрація, малігнізація, пілоростеноз. Їхні клінічні прояви, диференціальна діагностика, невідкладна терапія. Диспансеризація пацієнтів з виразковою хворобою, профілактика.

Тема 6. Хронічний гепатит. Цироз печінки

Етіологія, патогенез, класифікація хронічних гепатитів, основні симптоми та синдроми, діагностичні критерії, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Цироз печінки. Поняття, етіологія, сучасна класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, диференціальна діагностика, ускладнення, принципи лікування, профілактика.

Кредит III. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної та ендокринної систем

4. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів сечової системи.

Конкретні цілі:

- знати основні особливості роботи медсестри-бакалавра нефрологічного відділення;
- знати основні причини виникнення, основні симптоми та синдроми захворювань органів сечової системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускульту);
- вміти обґрунтовувати попередній діагноз;
- проводити диференціальну діагностику;
- оцінювати отримані результати обстежень;
- надавати допомогу при нападі ниркової коліки, гострій затримці сечі, нирковій еклампсії;
- планувати лікувальні та профілактичні заходи при конкретних захворюваннях нирок та сечовидільної системи;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Тема 7. Основна симптоматологія захворювань органів сечової системи. Гломерулонефрит, пієлонефрит, ниркова недостатність

Основні симптоми при патології сечової системи. Методи діагностики.

Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, роль \square -гемолітичного стрептококу групи А, клінічні прояви, перебіг захворювань. Діагностика, принципи лікування, профілактика, диспансеризація пацієнтів.

Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика.

Ниркова недостатність. Класифікація, клінічні та параклінічні симптоми, стадії. Діагностичні можливості ренографії, сканування, комп'ютерної томографії. Принципи лікування. Види діалізу. Трансплантація нирки.

5. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів кровотворення.

Кінцеві цілі:

- знати особливості роботи бакалавра-медсестри гематологічного відділення;
- знати сучасний погляд на кровотворення, основні симптоми та синдроми при захворюваннях крові;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускульту);
- вміти обґрунтувати попередній діагноз;
- асистувати при проведенні стерильної пункції, трепанобіопсії клубової кістки, пункції лімфатичних вузлів;
- оцінювати результати обстежень;
- складати програму лікування пацієнтів з різною патологією крові;
- надавати допомогу при критичних станах;
- дотримуватись правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Тема 8. Симптомокомплекс захворювань органів кровотворення. Анемії.

Лейкемії

Сучасний погляд на кровотворення.

Анемії. Поняття, класифікація. Постгеморагічна (гостра та хронічна), залізодефіцитна, мегалобластна, гіпо- і апластична, гемолітична (вроджена, набута) анемія. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, принципи лікування, профілактика.

Гемобластози. Визначення, актуальність проблеми. Сучасні погляди на етіологію. Міелоїдні та лімфоїдні пухлини. Методи діагностики. Основні принципи лікування відповідно до протоколів, реабілітація, профілактика.

6. Ведення пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи.

Кінцеві цілі:

- знати особливості роботи медсестри-бакалавра ендокринологічного відділення;
- знати основні причини, клінічні симптоми і синдроми захворювань ендокринної системи;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнтів (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускульту) із захворюваннями ендокринної системи;
- знати методи діагностики захворювань ендокринної системи;
- вміти обґрунтувати попередній діагноз;
- оцінювати результати обстежень;
- складати програму лікування при різних захворюваннях ендокринної системи;
- надавати допомогу при критичних станах;
- проводити профілактику захворювань ендокринної системи;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими

балонами; під час обстеження, виконання маніпуляцій, забору біологічного матеріалу для дослідження тощо.

Тема 9. Основна симптоматологія захворювань ендокринної системи. Тиреотоксикоз, мікседема, ендемічне воло

Погляд на захворювання ендокринної системи на сучасному етапі. Епідеміологія. Основні причини виникнення. Дифузне тиреотоксичне воло. Ендемічне воло. Мікседема. Методи активного виявлення, клінічні прояви, принципи лікування, реабілітація, профілактика.

Цукровий діабет

Визначення, основні причини, чинники ризику, класифікація. Основні клінічні симптоми та синдроми. Гострі (гіпо- та гіперглікемічна кома) та хронічні (мікро- та макроангіопатії) ускладнення. Методи діагностики та принципи лікування відповідно до протоколу. Профілактика, диспансеризація.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання						
Назва	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Кредит I. Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи						
1. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи.						
Тема 1. Основна симптоматологія захворювань серцево-судинної системи. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія	10	2	4			4
Тема 2. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, інфаркт міокарда	10		4			6
Тема 3. Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності	10	2	4			4
Разом	30	4	12			14
Кредит II. Ведення пацієнтів у патологію дихальної системи та системи травлення.						
2. Ведення пацієнтів із патологією дихальної системи.						
Тема 4. Симптомокомплекс захворювань системи органів дихання. Бронхіальна астма. Пневмонія	10	2	2			6
3. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів системи травлення.						
Тема 5. Основна симптоматологія захворювань органів системи травлення. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки	10	2	2			6
Тема 6. Хронічний гепатит. Цироз печінки	10	2	4			4
Разом	30	6	8			16
Кредит III. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної систем						
4. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів сечової системи.						
Тема 7. Основна симптоматологія захворювань	14	2	4			8

органів сечової системи. Гломерулонефрит, пієлонефрит, ниркова недостатність						
5. Ведення пацієнтів із захворюваннями органів кровотворення						
Тема 8. Симптомокомплекс захворювань органів кровотворення. Анемії. Лейкемії	16	2	4			10
Разом	30	4	8			18
Кредит IV. Ведення пацієнтів із патологією ендокринної систем						
6. Ведення пацієнтів із захворюваннями ендокринної системи.						
Тема 9. Основна симптоматологія захворювань ендокринної системи. Тиреотоксикоз, мікседема, ендемічне воло.	10	2	2			6
Тема 10 Принципи діагностики та лікування хворих на цукровий діабет	10	2	2			6
Тема 11. Принципи діагностики і лікування хворих з іншими захворюваннями ендокринних залоз	10		4			6
Разом :	30	4	8			18
Усього годин	120	18	36			66

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит I. Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи		
1	Організація та особливості роботи медсестри в терапевтичному відділенні. Дифузні захворювання сполучної тканини (ревматизм, ревматоїдний артрит).	2
2	Серцево-судинна патологія. ІХС. Стенокардія. Інфаркт міокарда. Аритмії. Атеросклероз. Гіпертонічна хвороба,. Невідкладна медична допомога. Принципи лікування. Медсестринський догляд.	2
3	Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності	2
Кредит II. Ведення пацієнтів у патологію дихальної системи та системи травлення.		
4	Хронічні бронхіти. Пневмонії. Бронхіальна астма. Невідкладна медична допомога. Принципи лікування.	2
5	Виразкова хвороба, гастрити, ускладнення. Гепатити, холецистити, ЖКХ. Діагностика, принципи лікування. Цироз печінки. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд.	2
6	Хронічний гепатит. Цироз печінки	4
Кредит III. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної систем		
7	Хронічний гломерулонефрит. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд. Гострий та хронічний пієлонефрит.	4
8	Анемії. Гематологічні захворювання. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд. ХНН. Діагностика, принципи лікування.	4

	Медсестринський догляд.	
Кредит IV. Ведення пацієнтів із патологією ендокринної систем		
9	Гіпотиреоз. Гіпертиреоз. Дифузний токсичний зоб. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд.	2
10	Цукровий діабет. Діагностика принципи лікування. Медсестринський догляд.	2
11	Принципи діагностики і лікування хворих з іншими захворюваннями ендокринних залоз	4
	Разом	36

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит I. Вступ. Організація роботи загальних та спеціалізованих терапевтичних стаціонарів. Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи		
Ведення пацієнтів із патологією серцево-судинної системи.		
1	Організація та особливості роботи медсестри в терапевтичному відділенні. Дифузні захворювання сполучної тканини (ревматизм, ревматоїдний артрит).	6
2	Серцево-судинна патологія. ІХС. Стенокардія. Інфаркт міокарда. Аритмії. Атеросклероз. Гіпертонічна хвороба,. Невідкладна медична допомога. Принципи лікування. Медсестринський догляд.	4
3	Порушення серцевого ритму. Симптомокомплекс гострої та хронічної серцевої недостатності	4
Кредит II. Ведення пацієнтів у патологією дихальної системи та системи травлення.		
4	Хронічні бронхіти. Пневмонії. Бронхіальна астма. Невідкладна медична допомога. Принципи лікування.	6
5	Виразкова хвороба, гастрити, ускладнення. Гепатити, холецистити, ЖКХ. Діагностика, принципи лікування. Цироз печінки. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд.	6
6	Хронічний гепатит. Цироз печінки	4
Кредит III. Ведення пацієнтів із патологією сечової, кровотворної систем		
7	Хронічний гломерулонефрит. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд. Гострий та хронічний пієлонефрит. Анемії.	8
8	Гематологічні захворювання. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд. ХНН . Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд.	10
Кредит IV. Ведення пацієнтів із патологією ендокринної систем		
9	Гіпотиреоз. Гіпертиреоз. Дифузний токсичний зоб. Діагностика, принципи лікування. Медсестринський догляд.	6
10	Цукровий діабет. Діагностика принципи лікування. Медсестринський догляд.	6
11	Принципи діагностики і лікування хворих з іншими захворюваннями ендокринних залоз	6

7. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (розповідь, лекція, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (досліди, вправи, відпрацювання навичок в аудиторіях, оснащених тренажерами та стимуляторами, лікарнях, реферати).

- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі.

- в аспекті управління навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота.

8. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою (навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Клінічне медсестринство в внутрішній медицині» повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- вміння застосовувати набуті знання на практиці;

- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – іспит.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять та самостійної роботи впродовж семестру, наведений в таблиці 1.

Під час іспиту застосовується наступна шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для іспиту
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань для іспиту.

1. Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток вітчизняної внутрішньої медицини.
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні.

3. Основні клінічні прояви захворювань легенів, методи діагностики.
4. Бронхіт гострий та хронічний. Причини, основні ознаки, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
5. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, критерії діагностики, принципи лікування відповідно до протоколів.
6. Астматичний статус, клінічне обстеження, діагностика, стадії, принципи лікування відповідно до протоколів.
7. Гострі пневмонії. Визначення. Бронхопневмонія, етіологія, основні клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
8. Плевропневмонія. Етіологія, патоморфологічні зміни, клінічне обстеження, перебіг, можливі ускладнення, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
9. Плеврит. Визначення. Ескудативний плеврит, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, значення плевральної пункції в діагностиці та лікуванні. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
10. Плеврит сухий. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
11. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, клінічні прояви залежно від періоду, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
12. Абсцес легень. Визначення, причини, клінічні прояви залежно від періоду, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
13. Гангрена легень. Визначення, причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
14. Туберкульоз легень. Етіологія, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, ускладнення, принципи лікування відповідно до протоколів, специфічна та неспецифічна профілактика, Постанова Уряду щодо боротьби та запобіганню туберкульозу.
15. Рак легень. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
16. Емфізема, пневмосклероз. Поняття, причини, патоморфологічні зміни в легенях, клінічні прояви, обстеження, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
17. Хронічні неспецифічні захворювання легень. Причини, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
18. Дихальна недостатність. Причини, клінічні прояви, обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
19. Гострі алергійні хвороби. Поняття про алергози та алергійні реакції негайного типу. Клінічні прояви анафілактичного шоку, набряку Квінке, кропив'янки, обстеження. Невідкладна допомога, профілактика.
20. Методи діагностики захворювань серцево-судинної системи та опорно-рухового апарату.
21. Ревматична хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів. Роль українських вчених у вивченні ревматизму. Первинна та вторинна профілактика ревматичної хвороби.

22. Ревматоїдний артрит. Форми ревматоїдного артриту. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
23. Системний червоний вовчак. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, методи діагностики, основні принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
24. Склеродермія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
25. Деформуючий остеоартроз. Причини, клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
26. Набуті вади серця. Визначення, причини. Клінічні прояви недостатності мітральних клапанів. Діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
27. Мітральний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
28. Недостатність клапанів аорти. Клінічні прояви, обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
29. Аортальний стеноз. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
30. Аортальні вади серця. Основні клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів.
31. Артеріальна гіпертензія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
32. Гіпертонічні кризи, клінічні прояви, невідкладна допомога. Ускладнення гіпертонічної хвороби.
33. Вторинна (симптоматична) гіпертензія. Основні причини, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів.
34. Атеросклероз. Визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, лікування відповідно до протоколів. Немедикаментозні методи лікування атеросклерозу. Профілактика.
35. Ішемічна хвороба серця. Стенокардія, визначення, форми, функціональні класи стенокардії, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, надання невідкладної допомоги при нападі. Профілактика.
36. Інфаркт міокарду. Клінічні прояви, обстеження, діагностика, перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда відповідно до протоколів.
37. Атипові форми інфаркту міокарда: церебральна, астматична, гастралгічна, безбольова. Клінічні прояви, диференціальна діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Ранні та пізні ускладнення інфаркту міокарда. Допомога при них.
38. Гостра серцева недостатність. Серцева астма, набряк легень, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
39. Гостра судинна недостатність. Непритомність, колапс, шок. Причини, патогенез, клінічні прояви, невідкладна допомога.
40. Хронічна недостатність кровообігу. Роль Київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування відповідно до протоколів.
41. Порушення серцевого ритму. Синусова тахікардія, брадикардія, екстрасистолія, миготлива аритмія. Диференціальна діагностика.

42. Діагностика захворювань органів травлення. Гострий і хронічний гастрит. Причини, клінічні прояви, лікування відповідно до протоколів.
43. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Етіологія, патогенез, клінічні синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування відповідно до протоколів.
44. Ускладнення виразкової хвороби, їхні клінічні прояви, невідкладна допомога.
45. Рак шлунку. Етіологія, фактори ризику, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування, профілактика.
46. Ентерит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
47. Виразковий коліт. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, ускладнення, прогноз.
48. Панкреатит. Причини. Клінічні прояви, обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
49. Гепатит. Етіологія, патогенез, класифікація, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, диспансерне спостереження.
50. Цироз печінки. Поняття, причини, класифікація, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, ускладнення, профілактика.
51. Холецистит. Визначення, причини, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
52. Жовчнокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічні прояви печінкової коліки, обстеження, диференціальна діагностика. Діагностичні критерії, диспансерне спостереження, профілактика.
53. Методи діагностики захворювань сечової системи. Гломерулонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні прояви, обстеження, перебіг захворювання. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.
54. Пієлонефрит гострий і хронічний. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами.
55. Нирковокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при приступі ниркової коліки. Профілактика захворювання.
56. Ниркова недостатність. Клінічні та параклінічні симптоми, обстеження, стадії. Діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів. Види діалізу, трансплантація нирки.
57. Амілоїдоз нирок. Причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
58. Діагностика захворювань органів кровотворення. Анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічне обстеження. Диференціальна діагностика гострої та хронічної постгеморагічної анемії. Лікування відповідно до протоколів.
59. Залізодефіцитна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
60. Мегалобластна анемія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.

61. Гіпо- та апластична анемія. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
62. Гемолітична анемія. Класифікація, етіологія, патогенез, діагностика. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
63. Гемобластози. Класифікація, причини. Гострий лейкоз. Патогенез, патоморфологічні зміни, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
64. Хронічний мієлолейкоз, сублейкемічний мієлоз, поліцитемія. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
65. Хронічний лімфолейкоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
66. Парапротейніемічні гемобластози (плазмоцитома/мієломна хвороба). Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, диференціальна діагностика, лікування відповідно до протоколів.
67. Лімфогранульоматоз. Патогенез, стадії, клінічне обстеження, картина крові, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
68. Геморагічні захворювання. Причини, класифікація, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування тромбозитопенії, тромбозитопатії, гемофілії, геморагічного васкуліту, ДВЗ-синдрому відповідно до протоколів.
69. Дифузне токсичне воло. Причини, клінічне обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів, прогноз.
70. Мікседема. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування, профілактика.
71. Цукровий діабет. Причини, клінічні прояви, діагностичні критерії. Лікування відповідно до протоколів. Ускладнення. Допомога при комах. Дієтотерапія при цукровому діабеті.
72. Ожиріння. Причини, класифікація, симптоми та синдроми, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів.
73. Подагра. Причини, клінічне обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
74. Захворювання гіпофізу. Причини, клінічне обстеження, діагностика лікування, профілактика.
75. Захворювання наднирників. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.
76. Імунні захворювання. Класифікація, причини, клінічні прояви, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.
77. Пневмоконіоз. Причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів, профілактика.

11. Рекомендована література

Базова

1. *Никитин А.В., Переверзев Б.М., Гусманов А.К.* Основы диагностики заболеваний внутренних органов. — М.: Март, 2003.
2. *Окорочов А.Н.* Диагностика заболеваний внутренних органов. — М.: Медицинская литература, 2000.

3. *Серкова В.К., Станіславчук М.А., Монастирський Ю.І.* Факультетська терапія. — Вінниця: Нова книга, 2005.
4. *Шегедин М.Б., Шуляр І.А., Подносова Л.М., Дацко Л.П., Шавала О.Т.* Медсестринство у внутрішній медицині. — К.: Медицина, 2009.
5. *Яворський О.Г.* Основи внутрішньої медицини. Пропедевтика внутрішніх хвороб. — К.: Здоров'я, 2004.

Допоміжна

1. *Демченко О.К.* Медсестринство в терапії. — К.: Здоров'я, 2002.
2. *Єпішина А.В.* Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
3. *Окорочов А.Н.* Лечение заболеваний внутренних органов. — М.: Медицинская литература, 2000.
4. *Хворостінка В.М., Журавльова Л.В., Мойсеєнко Т.А.* Факультетська терапія. — Харків: Факт, 2002.

12. Інформаційні ресурси

1. Президент України – www.prezident.gov.ua.
2. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua.
3. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua.
4. Міністерство охорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua>.
5. Міністерство інфраструктури України – www.mtu.gov.
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій – www.dsns.gov.ua.
7. Міністерство юстиції України – www.minjust.gov.ua.
8. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua.
9. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського – www.nbuv.gov.ua.
10. Організація об'єднаних націй – www.un.org/russian/esa/index.html.